

U stóp trumny zasłużonego kapłana.

Dnia 25 marca 1838 roku, w uroczystość Zwiastowania NMP odezwały się dzwony i sygnaturka w kościele będzińskim. Wszyscy parafianie zrozumieli co one oznaczały. Zakończył swój długi żywot stary proboszcz Będzina ks. kanonik Wawrzyniec Hachulski. Chrystus Pan wezwał swojego wielce gorliwego sługę do siebie.

Możemy sobie wyobrazić uczucia ówczesnych parafian będzińskich.

Wszak był to proboszcz, z którym się zżyli przez prawie trzy dziesiątki lat. Patrzeli na jego gorliwą pracę w konfesjonale, na ambonie i przy kościele. On to bowiem kaplicę zamkową przerobił na okazały kościół przez dobudowanie dużego prezbiterium i okazałej, basztowej wieży. A trzeba wiedzieć, że Będzin przed stu laty, to nie Będzin dzisiejszy.

Była to wówczas mała i niezbyt okazała miejscina. Parafia będzińska nie należała do najlepszej kategorii probostw. Były okresy, że parafią zarządzali czasowi administratorzy, starści wikariusze.

Ks. Hachulski został przysłany do Będzina przez biskupa krakowskiego, gdyż samodzielnej diecezji kieleckiej wówczas jeszcze nie było. Odrazu zabrał się do pracy około kościoła. Do niego można zastosować słowa proroka Izajasza: „Oto będą budowane przez ciebie pustki wieków... i będziesz

Ks. kanonik Wawrzyniec Hachulski

† 25. III. 1838 — 25. III. 1938

nazwany budownikiem“. Rozbudował kaplicę od wieków istniejącą w kościół, dawne rozwalenia podnosił i dźwigał, rozwaliny naprawił. Ówczesni parafianie wierzyli mu i ufali bezgranicznie. Żył bowiem nie sobie i nie dla siebie, lecz żył i pracował dla parafian, dla dobra parafii. Wszystkim

służył i dla wszystkich się poświęcał.

Wpoił w umysły i serca swoich parafian poczucie dumy do dawnej historycznej świetności Będzina. Uczył odpowiedzialności za czyny swe, uczył postępowania i karności, ładu i porządku. Kochał i gromił, miłował i ostro karciał. A gdy skończył swe dzieło przez Boga mu wyznaczone, zamknął swe znuzone oczy na zawsze i odszedł na wieczny spoczynek. Jak spracowany górnik położył się zmordowany po szybcie swojej dniówki. Po trzech dniach w smutku i bólu, ale z dumą i chlubą poniesiono do kościółka św. Tomasza w dębowej trumnie prochy jego, gdzie wcześniej przygotował sobie miejsce spoczynku.

I oto ciało jego w pokoju pogrzebane w podziemiach kościółka, lecz sława jego żyje dotąd i żyć będzie nadal.

Dzisiejsi parafianie Będzina w stulecie śmierci wielkiego kapłana niechaj się uczą ofiarności na rzecz kościoła i potrzeb parafii. Obecne pokolenie ma możliwość zostawić przyszłym pokoleniom pomnikowe dzieło w postaci Domu Katolickiego. Tak jak dziś rozbudowany kościół Będzina głosi sławę ks. Hachulskiego, tak kiedyś i Dom Katolicki będzie wymownym pomnikiem zjednoczonej i ofiarnej pracy obecnych parafian przyszłym pokoleniom.

X. L. S

Wypiski ze starych kronik o ks. kan. Hachulskim

Potwierdzenie, że ks. Hachulski powiększył kościół, znajdujemy na tablicy wmurowanej w prawą ścianę prezbiterium.

O kościółku św. Tomasza w roku 1836 na żądanie ks. biskupa Franciszka Zglenickiego sufragana z Krakowa, ks. Piotr Spira, wikariusz będziński tak pisze: „Jest za miastem kościółek murowany św. Tomasza Kantauryjskiego z drewnianego do murów kosztem najwięcej W J X Waw-

rzyńca Hachulskiego, kanonika kieleckiego, plebana emeryta podniesiony, lecz niedokończony z powodu gwałtownych wichrów w 1835 r. panujących i przez niepokrycie blachą zerwanego, które to uszkodzenie potrzebuje funduszu oddzielnego na dokończenie rozpoczętej fabryki. Kościółek ten jest położony w środku cmentarza chowalnego ciał ludzkich“.

Za czasów ks. Hachulskiego zaprowadzona została w kościele

Droga Krzyżowa.

12 maja 1829 roku ks. biskup Karol Skórkowski, sufragana krakowski wydaje ks. Wawrzyńcowi Hachulskiemu, proboszczowi będzińskiemu pozwolenie na wprowadzenie do kościoła Drogi Krzyżowej.

Portret ks. Hachulskiego przypomina z twarzy biskupa Hollaka.

Za czasów Ks. H. w 1826 r. zabrano z gruntów kościelnych 25 morgów pod kopalnię „Paryż“.

Porządek nabożeństw

Dnia 27 marca 1938 roku.

Godz. 6.30 Prymaria — ks. proboszcz
Nauka ks. Bartyzel. Godz. 8 Msza
św. więzienna z nauką ks. Stasiński
Godz. 8 Msza św. dla szkół pow-
szecznych z nauką ks. proboszcz.
Godz. 9 Msza św. wojskowa — ks.
Bartyzel. Nauka ks. proboszcz. Godz.
10 Msza św. szkolna ks. Stasiński.
Nauka ks. prof. Uchto. Godz. 11
Suma — ks. Bartyzel. Kazanie ks.
proboszcz. Godz. 15.30 Gorzkie Ża-
le — ks. Stasiński. Kazanie ksiądz
proboszcz.

Dnia 3 kwietnia 1938 r.

Godz. 6.30 Prymaria — ks. Bartyzel.
Nauka ks. Stasiński. Godz. 8 Msza
św. w więzieniu z nauką ks. Barty-
zel. Godz. 8 Msza św. dla szkół pow-
szecznych z nauką ks. proboszcz.
Godz. 9 Msza św. wojskowa — ks.
Stasiński. Nauka ks. proboszcz.
Godz. 10 Msza św. szkolna ks. pro-
boszcz. Nauka ks. prof. Uchto.
Godz. 11 Suma — ks. Stasiński.
Kazanie ks. proboszcz. Godz. 15.30
Gorzkie Żale ks. Bartyzel. Kazanie
ks. proboszcz.

* * *

W poniedziałek 28-go marca w
rocznicę pogrzebu ś. p. ks. Hachul-
skiego zostanie odprawione nabo-
żeństwo żałobne o godz. 8.30. Upra-
sza się wszystkich parafian o mod-
ły za duszę zasłużonego kapłana.

Ogłoszenia.

Dnia 27 III w niedzielę godz.
13 Zebranie w domku parafial-
nym Par. Akcji Mężów Katol. zas-
tępu Śródmieścia.

Dnia 27 III w niedzielę godz.
17 Uroczyste zebranie Par. Akcji
Kat. Kobiet na Górcie Zamkowej.

Dnia 27 III w niedzielę godz.
18.30 Zebranie organizacyjne Par.
Akcji Katolickiej Mężów Zastępu
Gzichów ul. Polna.

Dnia 28 III w poniedziałek
od godz. 16 Spowiedź wielkanocna
rekolekcyjna. Słuchać spowiedzi
będzie kilkunastu kapłanów.

Dnia 28 III o godz. 17.30 od-
będzie się zebranie Pań Wincentek
ul. Sączewskiego l. 29, lewa oficyna,
parter.

Dnia 29 III we wtorek godz.
15 Nauka rekolekcyjna dla ubo-
gich, poczym zostanie odprawione
nabożeństwo i spowiedź.

Dnia 29 III we wtorek od go-
dziny 16 Spowiedź wielkanocna-re-
kolekcyjna. Słuchać spowiedzi bę-
dzie kilkunastu kapłanów.

Dnia 30 III w środę godz. 7
Komunia św. wspólna. Naukę wy-
głosi ks. proboszcz.

W środę o godz. 19 zbiórka
Zastępu K. S. M. Żeńskiej Gzichów-
Brzozowica.

W środę o godz. 17 zebranie ze-
latoerek Ż. R.

W tym tygodniu kolenda będzie
na ul. Potockiego, Górcie Zamkowej
i ul. Browarnej.

Ruch w parafii.

Zapowiedzi przedślubne.

Bogusław Hencel i Marianna
Witkowska, Marian Ślusarczyk i
Marianna Pająk, Zenon Poniato-
wski i Barbara Dziedzic, Bolesław
Mościński i Helena Raczek, Fran-
ciszek Majka i Jadwiga Topolska,
Józef Bijak i Weronika Olszowska,
Władysław Kamiński i Maria Sze-
rengaulicz, Antoni Pańczyk i He-

lena Gołdyn, Stanisław Smarzyński
i Eugenia Krzykawska, Franciszek
Bijak i Eleonora Walczyk, Stanis-
ław Rubacha i Stanisława Bilska,
Aleksander Rolbiecki i Helena Ak-
samit, Stanisław Dudek i Leokadia
Szyda, Aleksander Wagner i Hele-
na Gładysz, Witold Nowak i Na-
talia Cielniaszek, Zbigniew Wyskiel
i Stanisława Nocoń.

Związek małżeński zawarli.

Antoni Filipowski z Janina
Cudak.

Szczęście Boże.

Przez chrzest stali się dziećmi bożymi.

Marianna Musiał, Zdzisław Choł-
da, Waldemar Szczepański, Stefa-
nia Fomalczyk, Maciej Szopa.

Odeszli do wieczności.

Anna Wrześniewska l. 8, Lu-
cjan Błeszyński l. 43, Janina Za-
wodna l. 26, Mikołaj Sobota l. 55,
Antoni Katolik l. 45.

Wieczne odpoczywanie.

Sprawozdanie z działalności Stow. Pań Miłosierdzia.

Św. Wincentego a Paulo, przy parafii św. Trójcy za czas od l. I. do 31. XII. 37.

Rok sprawozdawczy jest szós-
tym rokiem pracy Stow. w naszej
parafii. Zarząd składał się z 5 osób:
śp. ks. prob. Peche — dyrektor i
założyciel Stowarzyszenia. Od dnia
4 października rb. dyrektorem Stow.
jest obecny proboszcz ks. M. Za-
wadzki, — prezydentką p. rejento-
wa St. Kowalczevska. wice-prezy-
dentką p. M. Białówna, sekretarką
p. R. Frankowa, skarbniczką — p.
Zagórska. W skład komisji rewizyjnej
wchodziły pp. Fremerowa,
nacz. Miljanowiczowa i Monsiorska.

W okresie sprawozdawczym,
z przerwą podczas miesięcy letnich,
miało Stow. 25 zebrań zwyczajnych
1 walne. Członkiń czynnych należy
12, wspierających 66.

W ciągu całego okresu spra-
wozdawczego z pomocy Stowarzy-
szenia korzystało 58 rodzin, 12 osób
samotnych.

Żywność była wydawana ubo-
gim co 2 tygodnie na podstawie
bonów żywnościowych. Osobistych
odwiedziny ubogich i chorych doko-
nano 520, wywiadów 73, bonów ży-
wnościowych wydano 2693 sztuk
na ogólną sumę zł. 1.100.48, przy-
czym wydano: cukru 250 kg., mąki
632 kg., kaszy 237 kg., chleba 623
kg., bułek 20½ kg., jaj 200 sztuk,
mleka 201 litrów, słoniny 82½ kg.,
kiełbasy 63¾ kg., ryżu 43¾ kg.,
fasoli 13 kg., miodu 400 kg., kawy

17 paczek, cykorii 13, kartofli 12
metrów, kapusty 2 metry.

Stowarzyszenie od dnia 17 —
24 października urządziło wspólnie
z Tow. Dobroczynności — Tydzień
Miłosierdzia — podczas którego
przeprowadzono zbiórkę odzieży,
żywności, gotówki, urządzono zna-
czek uliczny i loterię, z rzeczy u-
zyskanych z Dyrekcji Tramwajów
Zagłębia Dąbrowskiego, a pozosta-
wionych w wozach przez pasażerów.
Odzież zabraną w ciągu ca-
łego roku i zakupioną przez Sto-
warzyszenie w ilości 526 sztuk ob-
darowano 142 rodziny. Zaś dla 22
dzieci, przystępujących do chrztu
św. i I-ej komunii św. Stow. zaku-
piło ubranka, bieliznę i buciki.

W okresie Wielkanocy otrzy-
mały powiększone paczki żywno-
ściowe 63 rodziny, a na Boże Naro-
dzenie 88 rodzin. Dnia 4 stycz. br.
urządzono choinkę dla 110 dzieci.
Każde dziecko otrzymało podwie-
czorek i słodycz. c.d.n.

R. FRANKOWA Sekretarka.

ZAGADKA

Odczytać z poniższych sylab aktualne po-
wiedzenie:

**Kie-do-pa-czy-nin-ma-to-pis-uś-ra-
lic-mio-fla-wia-ta-ny-ka**

Rozwiązanie z n-ru 11 brzmi: ks. proboszcz
Czerniawki. Nagrodę otrzymała Maria Musiałek.
Był urodzony w r. 1831, wielki patriota i działacz
w powstaniu styczniowym. Ks. Ludwik Czerniawski
będąc na stanowisku proboszcza będzińskiego zbierał
akładki na rzecz powstania, wygłaszał mowy,
urządzał pochody patriotyczne. W 1867 r. nie zos-
tał zatwierdzony na dziekana; w r. 1871 generał gu-
bernator zażądał usunięcia Goz probostwa i dziekanii